

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Jan Sokulski
Sędziowie:	SA Anna Pelc SA Marek Klimczak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2013 roku na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa **T. L.**

przeciwko **(...) S.A. V. (...)** z siedzibą w **W.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 20 listopada 2012 r., sygn. akt I C 1053/12

p o s t a n a w i a:

I. uchylić zaskarżone postanowienie i pozew odrzucić.

II. odstąpić od obciążenia powoda kosztami postępowania zażaleniowego poniesionymi przez pozwanego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu, podając, że z treści pozwu i dalszych pism procesowych wynika, iż podmiot będący stroną pozwaną w dniu wniesienia pozwu istniał tylko miał inną nazwę. Pozwany sam przyznał, iż przejął wszelkie dotychczasowe prawa i obowiązki majątku spółki (...) S.A. V. (...) w W., w tym również prawo występowania w przedmiotowej sprawie na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. Powód sprecyzował nazwę pozwanego i obecnie postępowanie toczy się przeciwko prawidłowo oznaczonej stronie. Tym samym, w ocenie Sądu nie zachodzi przesłanka, o której mowa jest w art. 199 § 1 pkt. 3 k.p.c. skutkująca odrzuceniem pozwu.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pozwany zarzucając naruszenie :

- art. 493 § 1 i 2 k.s.h. poprzez uznanie, iż (...) Związek (...) z siedzibą w W. nie został wykreślony z rejestru przedsiębiorców KRS i nie utracił bytu prawnego z dniem wpisania połączenia do rejestru właściwego wg siedziby spółki przejmującej tj. z dniem 31 lipca 2012r.,

- art. 70 k.p.c. poprzez uznanie, iż brak zdolności sądowej (...) Związku (...) z siedzibą w W. może zostać uzupełniony poprzez wstąpienie (...) Spółka Akcyjna (...) w W.,

- naruszenie art. 199 § 1 pkt. 3 k.p.c. poprzez uznanie, iż (...) Związek (...) z siedzibą w W. w dacie wniesienia pozwu miał zdolność sądową.

- naruszenie art. 361 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie wskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez odrzucenie pozwu i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wg norm przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, iż w przypadku, o którym mowa jest w art. 493 § 1 i 2 k.s.h. spółka przejmowana zostaje rozwiązana bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego, w dniu wykreślenia z rejestru. Wpis połączenia do rejestru właściwego wg siedziby spółki przejmującej wywołuje ten skutek, że spółka przejmowana przestaje istnieć, traci osobowość prawną, a w konsekwencji zdolność sądową i procesową. W okolicznościach przedmiotowej sprawy oznacza to, iż (...) Związek (...) z siedzibą w W. przestał istnieć w dniu 31 lipca 2012r. Tym samym skoro pozew został wniesiony w dniu 1 sierpnia 2012r. a więc po dacie utraty zdolności sądowej przez stronę pozwaną, to stosownie do treści art. 199 § 1 ust. 3 k.p.c. pozew powinien zostać odrzucony.

Z tego też względu, powód nie mógł w trybie art. 70 k.p.c. uzupełnić tego braku, skoro w chwili wytoczenia powództwa osoba prawna nieistniała, a tym samym nie miała zdolności sądowej.

W odpowiedzi na zażalenie pozwanego, powód wniósł o jego oddalenie i orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Dla oceny zasadności przedmiotowego zażalenia podstawowe znaczenie ma dokonanie oceny stanu faktycznego w aspekcie przepisów kodeksu spółek handlowych.

Bezspornym jest, iż powód wniósł pozew w dniu 1 sierpnia 2012r. wskazując jako stronę pozwaną (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W..

Bezspornym jest, iż w dniu 31 lipca 2012r. wpisano do KRS, w dziale VI rubryce 4, postanowienie o połączeniu przez przeniesienie całego majątku Spółki (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na (...) S.A. V. (...) w trybie art. 492 § 1 pkt. 1 k.s.h.

W przepisie art. 492 § 1 pkt. 1 k.s.h. mowa jest o jednym z dwóch sposobów łączenia się spółek, a mianowicie przez przejęcie (inkorporację).

Łączenie przez przejęcie polega na przeniesieniu całego majątku jednej spółki zwanej spółką przejmowaną na inną spółkę, zwaną spółką przejmującą za udziały lub akcje, która spółka przejmująca wydaje wspólnikom (akcjonariuszom) spółki przejmowanej (art. 492 § 1 k.s.h.).

Skutkiem takiego połączenia jest łącznie :

1) przejście praw i obowiązków spółki przejmowanej na spółkę przejmującą w drodze sukcesji uniwersalnej (art. 494 § 1 k.s.h.),

2) dotychczasowi wspólnicy (akcjonariusze) spółki przejmowanej stają się wspólnikami (akcjonariuszami) spółki przejmującej (art. 494 § 4 k.s.h.),

3) utrata podmiotowości prawnej przez spółkę przejmowaną, która bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego zostaje wykreślona z rejestru przedsiębiorców (art. 493 § 2 k.s.h).

W tym miejscu koniecznym zagadnieniem wymagającym rozstrzygnięcia staje się określenie z jaką datą dochodzi do utraty bytu prawnego spółki przejmowanej, co ma istotne znaczenie dla ostatecznego wyniku sprawy.

W art. 493 § 2 k.s.h, określony jest tzw. dzień połączenia. Dniem połączenia jest dzień wpisu połączenia do rejestru właściwego według siedziby spółki przejmującej. Wpis ten wywołuje skutek wykreślenia spółki przejmowanej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, ustawodawca celowo posługuje się sformułowaniem „wywołuje skutek wykreślenia” wskazując tym samym, że skutek następuje przed faktem dokonania wpisu o wykreśleniu, który w przeciwieństwie do wpisu połączenia spółek nie ma charakteru konstytutywnego lecz deklaratoryjny (S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, „Kodeks spółek handlowych. Komentarz do artykułów 459 – 633. Tom IV Warszawa 2004 str. 234-235).

Przepis ten określa zatem moment zaistnienia skutku utraty podmiotowości prawnej spółki przejmowanej. Natomiast fizyczne wykreślenie spółki przejmowanej (wydanie postanowienia o wpisie wykreślenia spółki przez sąd rejestrowy) może nastąpić później niż dzień połączenia.

Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 stycznia 2006 r. sygn. akt IV CZ 144/2005 „(...) W przypadku łączenia

się spółek kapitałowych przez przejęcie (art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h.) połączenie następuje z dniem wpisania połączenia do rejestru właściwego według siedziby spółki przejmującej (art. 492 § 2 k.s.h.). Poza tym skutkiem podstawowym omawiany wpis wywołuje także skutek w odniesieniu do spółki przejmowanej w postaci jej wykreślenia (verba legis: "skutek wykreślenia spółki przejmowanej"). Wykreślenie z rejestru następuje z urzędu (art. 493 § 5 k.s.h.). (...)Nie można

podzielić opinii, że postanowienie o wpisie połączenia "staje się postanowieniem o wykreśleniu spółki przejmowanej", jeżeli bowiem w art. 493 § 2 k.s.h. stwierdzono, że wpis połączenia "wywołuje skutek wykreślenia spółki przejmowanej", to chodzi tu z pewnością o regulację materialno-prawną, której sens sprowadza się do tego, że z chwilą dokonania wpisu połączenia powstaje także materialno-prawny skutek w postaci inkorporacji spółki, tj. utraty przez nią samodzielnego bytu prawnego. (...) w art. 493 § 2 k.s.h. przewidziano skutek wpisu połączenia w postaci wykreślenia spółki przejmowanej, ponieważ materialno-prawny skutek inkorporowania spółki przejmowanej - jak wspomniano - powinien znaleźć odzwierciedlenie w rejestrze w postaci odpowiedniego wpisu, tj. wpisu wykreślenia tej spółki z rejestru.”

Takie też stanowisko, reprezentuje doktryna : „Przepisy art. 494 k.s.h. regulują dwa podstawowe skutki prawne połączenia spółek tj. sukcesję uniwersalną wszystkich praw i obowiązków jednej spółki, które przechodzą na drugą łączącą się spółkę (§ 1), a następnie uzyskanie statusu wspólników (akcjonariuszy) innej spółki przez osoby posiadające taki status w łączącej się spółce drugiej, która w wyniku połączenia traci swój byt prawny (§ 4). Poza przepisami art. 494 k.s.h został uregulowany trzeci podstawowy skutek prawny łączenia się spółek, a mianowicie rozwiązanie – bez potrzeby przeprowadzania likwidacji – spółki przejmowanej bądź spółki łączącej się przez zawiązanie nowej spółki (art. 493 § 1 k.s.h). Wszystkie wspomniane trzy podstawowe skutki prawne połączenia spółek następują we tym samym czasie, tj. w dniu połączenia (art. 494 § 1 i 4 k.s.h.). Dotyczy to także wykreślenia spółki przejmowanej, czy spółki łączącej się przez zawiązanie nowej spółki z rejestru, bowiem skutek wykreślenia również następuje w dniu połączenia (art. 493 § 2 k.s.h).” (S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja „Kodeks spółek handlowych. Komentarz do artykułów 459 – 633. Tom IV Warszawa 2004 str. 237).

Podsumowując, wykreślenie z rejestru spółki przejmowanej ma charakter deklaratoryjny, formalny, a skutek materialno-prawny w postaci utraty bytu prawnego przez tą spółkę następuje z chwilą dokonania wpisu połączenia.

Odnosząc powyższe uwagi do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, iż w dniu 1 sierpnia 2012r. pozwany (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. nie posiadał bytu prawnego, a tym samym nie miał zdolności sądowej, którą utracił z dniem 31 lipca 2012r.

Nie wchodzi przy tym w grę możliwość zastosowania w tym wypadku art. 70 § 1 k.p.c., obligującego sąd do podjęcia czynności w celu uzupełnienia braków w zakresie zdolności sądowej. Jak bowiem wielokrotnie wyjaśniał Sąd Najwyższy (m.in. uchwała SN z 19.04.2001r., III CZP 10/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 147, postan. SN z 3.10.2002r., I CKN 448/01, Lex nr 57226) - brak zdolności sądowej, o którym mowa w powołanym przepisie, odnosi się do podmiotu będącego stroną procesową. Konieczną zatem przesłanką uzupełnienia tego braku jest zachowanie tożsamości stron, a więc zachowanie takiego stanu rzeczy, w którym zarówno przed uzupełnieniem, jak i po uzupełnieniu braku zdolności sądowej, stroną pozostaje ten sam podmiot. W rozważanym wypadku warunek ten nie zostałby spełniony.

Skoro więc wskazany przez pozwanego (...) Związek (...) z siedzibą w W., jako strona pozwana nie posiadał zdolności sądowej w dniu wniesienia pozwu, zachodziła przesłanka określona przepisem art. 199 § 1 pkt. 3 k.p.c, skutkująca odrzuceniem pozwu.

Na marginesie należy zauważyć, iż z sytemu KRS online Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, iż (...) Związek (...) z siedzibą w W. został wykreślony z rejestru w dniu 9 października 2012r., co w sposób ewidentny świadczy o tym, iż wykreślenie spółki przejmowanej może nastąpić później niż dzień połączenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone postanowienie i pozew odrzucił na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. (pkt. I sentencji).

O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd orzekł jak w pkt. II sentencji postanowienia na podstawie art. 102 k.p.c w zw. z art. 391 § 1 k.p.c, mając na uwadze przedmiot rozstrzygnięcia.